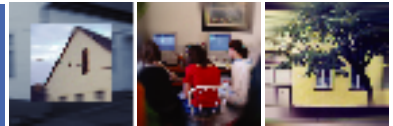

Die Österreichisch-Ungarische ExpertInnenakademie wird gefördert aus Mitteln des Europäischen Fonds für Regionale Entwicklung und des Bundesministeriums für Wirtschaft und Arbeit

ROMA ZENTRUM KÖZPONT

**Das Roma Zentrum im "Bogdán János"
Roma Minderheiten-Gemeinschaftshaus in Nagykanizsa**

Ein Leitprojekt der Österreichisch-Ungarischen ExpertInnenakademie

**A Roma Központ Nagykanizsán
a Bogdán János Cigány Kisebbségi Közösségi Házban**

Az Osztrák-Magyar Szakértői Akadémia egyik vezérprojektje

Das Roma Zentrum im „Bogdán János“ Roma Minderheiten-Gemeinschaftshaus in Nagykanizsa

Ein Leitprojekt der Österreichisch-Ungarischen
ExpertInnenakademie

Inhalt:

➤ Vorwort	4
➤ Unterstützte Integration	8
➤ Prinzipien des Roma Zentrums	10
➤ AkteurInnen, Projektträger, Finanzierung	12
➤ Laufende Aktivitäten des Roma Zentrums	14
➤ Die Österreichisch-Ungarische ExpertInnenakademie	20
➤ Kontaktmöglichkeiten	22

A Roma Központ Nagykanizsán a Bogdán János Cigány Kisebbségi Közösségi Házban

Az Osztrák-Magyar Szakértői Akadémia egyik
vezérprojektje

Tartalomjegyzék:

➤ Előszó	5
➤ Az integráció elősegítése	9
➤ A Roma Központ alapelvei	11
➤ Szereplők, projektszervezet, finanszírozás	13
➤ A Roma Központban folyó tevékenységek	15
➤ Az Osztrák-Magyar Szakértői Akadémia	21
➤ Kapcsolattartási lehetőségek	23

Vorwort Martin Bartenstein

Bundesminister für Wirtschaft und Arbeit der
Republik Österreich

Ein wesentliches Anliegen der Europäischen Beschäftigungsstrategie ist die wirksame Bekämpfung sozialer Ausgrenzung auf allen Ebenen der Gesellschaft, speziell durch die nachhaltige Integration in den Arbeitsmarkt. Dies gilt insbesondere für die Roma als größte ethnische Minderheit in Europa. Wie eine im Rahmen des EU-Aktionsprogramms zur Bekämpfung der Diskriminierung geförderte Studie bestätigt, ist diese Bevölkerungsgruppe nach wie vor starken Benachteiligungen ausgesetzt.

Es muss daher eine wichtige Aufgabe der Mitgliedsstaaten der Union sein, die Lebens- und Arbeitsperspektiven der Roma nachhaltig zu verbessern, ein Anliegen, dem auch das Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit uneingeschränkt verpflichtet ist. Die Förderung einer zunehmenden gesellschaftlichen Integration der Roma muss mit Konzepten erfolgen, die der Tradition dieser Bevölkerungsgruppe Rechnung tragen und im Sinne eines Integrationspaktes möglichst viele AkteurInnen aus unterschiedlichen institutionellen Zusammenhängen einbeziehen.

Sowohl in Österreich als auch in Ungarn bestehen herzeigbare erfolgreiche Ansätze und Projekte. Eines davon ist das Roma Zentrum in Nagykanizsa, das sich durch ein umfassendes Gesamtkonzept auszeichnet. Neben arbeitsmarktpolitischen Beratungen und Informationen, Beschäftigungs- und Qualifizierungsprogrammen werden unter anderem auch schulische Betreuungsmaßnahmen für Kinder und kulturelle Aktivitäten angeboten.

Durch die Unterstützung der Aufbauarbeit und durch beratende Begleitung hat die Österreichisch-Ungarische ExpertInnenakademie als Projekt der Gemeinschaftsinitiative Interreg IIIA, kofinanziert von meinem Haus, einen wesentlichen Beitrag für die Entstehung des Roma Zentrums geleistet. Nach dem erfolgreichen Start gilt es nun, dieses Zentrum nachhaltig zu stabilisieren und als Best-Practice-Modell im europäischen Raum bekannt zu machen. Dafür leistet die vorliegende Broschüre einen wertvollen Beitrag.

Für die weitere Arbeit des Roma Zentrums wünsche ich gutes Gelingen.

Előszó: Martin Bartenstein

Az Osztrák Köztársaság szövetségi gazdasági és munkaügyi minisztere

Az Európai Foglalkoztatási Stratégia egyik lényeges eleme a szociális kirekesztődés elleni hatékony küzdelem a társadalom minden szintjén, amelynek legfontosabb előfeltétele a fenntartható munkaerő-piaci integráció. Megkülönböztetetten vonatkozik ez a romákra, mint Európa legnagyobb etnikai kisebbségére. Ahogy egy diszkriminációellenes EU cselekvési program által támogatott tanulmány megerősíti, ez a népcsoport továbbra is jelentős hátrányokkal szembesül.

Éppen ezért az Európai Unió valamennyi tagállamának fontos feladata, hogy a romák munkaperspektíváját tartósan javítsa, ennek megfelelően a Szövetségi Gazdasági és Munkaügyi Minisztérium is maradéktalanul elkötelezett az ügy iránt. A romák fokozódó társadalmi integrációjának elősegítését olyan koncepciók jegyében kell végezni, amelyek figyelembe veszik e népcsoport hagyományait, és egy olyan integrációs paktum szellemében, amely összehozza a különböző érintett intézmények lehető legszélesebb körű szereplőit.

Úgy Ausztriában, mint Magyarországon működnek előremutató és sikeres kezdeményezések és projektek. Ezek egyike a nagykanizsai Roma Központ, amelyet a mindenre kiterjedő, átfogó koncepciója fémjeléz. A munkaerő-piaci tanácsadások és tájékoztatások, a foglalkoztatási és képzési programok mellett segítséget nyújt gyermekeknek az iskolai tanuláshoz, továbbá kulturális tevékenységeket kínál fel.

Az előkészítés támogatásával és az Osztrák-Magyar Szakértői Akadémia szakmai tanácsadásával, amely az INTERREG IIIA közösségi kezdeményezés projektje, továbbá az általam vezetett minisztérium társfinanszírozásával jelentősen hozzájárultunk a Roma Központ megalakításához. A sikeres indítás után most az a feladat, hogy tartósan stabilizálni kell a Központot, és mint „Best Practice” (legjobb gyakorlatok) modellt terjeszteni kell az európai térségben. A jelen kiadvány ehhez kíván hatékonyan hozzájárulni.

A Roma Központ további munkájához sok sikert kívánok.

Vorwort László Teleki

Parlamentsabgeordneter und Staatssekretär für Roma-Angelegenheiten im Ministerium für Jugend, Familie, Soziales und Chancengleichheit

Die vergangenen Jahrzehnte haben uns gelehrt, dass man positive Beispiele setzen muss, um Roma eine bessere Zukunft zu ermöglichen. Unsere Kinder sind zum Lernen anzuspornen und man muss ihnen beispielhaft vorleben, dass es sich lohnt zu lernen, Aufgaben pflichtgemäß zu erfüllen und zu arbeiten.

Auch der Fall unserer eigenen Familie beweist dies. Hier habe ich erlebt, dass trotz der bestehenden Vorurteile entsprechender Fleiß Erfolge mit sich bringt. Unsere Mutter kümmerte sich mit ängstlicher Sorge um uns und unser Vater ging ein Leben lang zur Arbeit, um für unseren Lebensunterhalt Geld zu verdienen. So ist es kein Zufall, dass wir einen Beruf erlernt und uns eine Arbeitsstelle gesucht haben. Auch unsere Kinder haben heute schon einen Beruf oder ein Diplom erworben und somit die besten Chancen, ihre Ziele hier in Ungarn zu verwirklichen.

Aber es wurde mir auch bewusst, dass benachteiligte Personen ohne Partner und Helfer nicht fähig sind, für sich und für ihre Familie zu sorgen. Als wir Mitte der 90-er Jahre mit dem Aufbau unseres Gemeinschaftshauses in Nagykanizsa angefangen haben, war die Förderung und Unterstützung der Komitats- und lokalen Politik, bzw. des öffentlichen Lebens für uns sehr wichtig.

Die Vorgeschichte des Roma Zentrums war von der langen Zusammenarbeit mit dem Arbeitsamt des Komitats Zala und dem österreichischen Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit geprägt. Im Rahmen dieser Kooperation wurden sieben Roma Beschäftigungskonferenzen veranstaltet, die weitere Aktivitäten mit sich führten: Partnerschaften mit anderen Organisationen, gemeinsame Bildungsveranstaltungen, ein Handbuch für Projektmanagement, eine Informationsplattform und vieles mehr. Die Idee des Roma Zentrums war von der Erkenntnis getragen, dass die Förderung der gesellschaftlichen Integration der Roma nur mit komplexen Maßnahmen möglich ist und entsprechende Vorbereitung sowie professionelle Leitung und Begleitung braucht.

Durch die Unterstützung von L&R Sozialforschung im Rahmen der Österreichisch-Ungarischen ExpertInnenakademie konnten wir begonnene Programme fortsetzen. So haben wir etwa Lernhilfe für Kinder angeboten und die Ausbildung von Erwachsenen gefördert. Durch unsere Initiativen hat sich die gesellschaftliche Solidarität verstärkt, wofür wir allen Organisationen, Institutionen und Personen Dank sagen möchten mit der Bitte, dass sie durch ihre Unterstützungen weiterhin unsere Partner bleiben.

Előszó: László Teleki

országgyűlési képviselő az Ifjúsági, Családügyi,
Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium Romaügyi
politikai államtitkára

Az elmúlt évtized tanulságaként megállapíthatjuk: a hátrányos helyzetben élő romák felzárkóztatásának alapfeltétele, s a jövőt meghatározó tényezője, hogy a pozitív példák a gyermekeket arra ösztönözzék, érdemes tanulni, kötelességszerűen elvégezni feladatainkat, dolgozni.

Saját családomnak a bizonyosság arra, hogy igen, érdemes a pozitív példát követni. Azt tapasztaltam saját családomban is, hogy az előítéletek ellenére a szorgalomnak van eredménye. Édesanyánk féltő szeretettel, sok munkával gondoskodott rólunk, apánk egy életen át naponta eljárt dolgozni, hogy az életfeltételekhez, a megélhetéshez legyen pénzünk.

Így aztán nem véletlen, hogy testvéreimmel együtt szakmát tanultunk, állandó munkahelyet kerestünk, tisztességben neveljük gyermekeinket, akik ma már szakmával, diplomával rendelkező egyének, akiknek esélyük van arra, hogy megtalálják helyüket e hazában.

A másik dolog, amit megtanultam, hogy társak, partnerek nélkül a hátrányos helyzetű ember nem képes önmagáról és családjáról gondoskodni. Amikor a 90-es évek közepén, Nagykanizsán elkezdtük a közösségi házunk szakmai munkájának építését, fontos volt számunkra a helyi, megyei politika és közélet segítő támogatása.

A Roma Központ előzményét a Zala Megyei Munkaügyi Központtal, illetve Ausztria Gazdasági és Munkaügyi Minisztériumával (korábban Munkaügyi és Szociális Minisztérium) kialakított évtizedes együttműködésünk jelentette. A hét alkalommal közösen megrendezett konferenciák további tevékenységek kiinduló pontjával szolgáltak: partnerségek, közös képzések, projektvezetési kézikönyv, információs platform stb. A Roma Központ létrehozásának gondolatát az a felismerés vezérelte, hogy a romák társadalmi integrációját csak komplex eszközökkel lehet elősegíteni, ez pedig megfelelő előkészítést, sokrétű együttműködést és szakszerű irányítást igényel.

A két évvel ezelőtt elindult Roma Központ projekt munkájába bekapcsolódó – bécsi székhelyű - L&R Szociális Kutató Intézet segítségével tovább folytathattuk azokat a programokat, amelyek megvalósításával a térségben sikerrel járultunk hozzá a hátrányos helyzet problémáinak megoldásához, segítettük a gyermekek tanulását, a felnőttek munkához jutását, képzését. Kezdeményezésünk nyomán erősödött a társadalmi szolidaritás, a közös felelősségérzet, melyért ezúton is szeretnénk köszönetet mondani minden szervezetnek, kollektívának, egyénnek, kérve, hogy támogatásukkal továbbra is legyenek partnereink.

Unterstützte Integration

Die gesellschaftliche Integration von Minderheiten ist eines der wichtigsten Anliegen in der erweiterten Europäischen Union. Dies gilt auch für die ungarischen Roma. Im Vordergrund aller Bemühungen steht immer der Zugang zu Bildung und Arbeit. Denn nur durch die Verbesserung der Qualifizierungs- und Erwerbschancen wird auch eine nachhaltige Erhöhung der Lebensqualität möglich. Nicht zuletzt deshalb ist der Kampf gegen gesellschaftliche Ausgrenzung ein zentrales Anliegen der Europäischen Beschäftigungsstrategie.

Die Verbesserung der Lebens- und Arbeitsperspektiven kann jedoch nicht durch punktuelle Ansätze erreicht werden. Notwendig sind differenzierte Konzepte, die der Tradition der Roma, deren spezifischen Lebensumständen und dem hohen Stellenwert, der der Familie beigemessen wird, Rechnung tragen. In diesem Zusammenhang gilt es zudem, den bestehenden Vorurteilen in der Bevölkerung durch geeignete Sensibilisierungsmaßnahmen entgegenzuwirken.

Dazu leistet auch die grenzüberschreitende Zusammenarbeit einen Beitrag. Um die Integration der Roma in Westungarn zu fördern und voneinander zu lernen, wie Benachteiligungen von Minderheiten erfolgreich abzubauen sind, wurde im Rahmen des mehrjährigen Interreg IIIA Programmes „Österreichisch-Ungarische ExpertInnenakademie“ das Leitprojekt „Roma Zentrum“ unterstützt. Die vorliegende Publikation dient dem Zweck, das Konzept dieses Projektes, seine Aktivitäten und seinen Nutzen vorzustellen.

Az integráció elősegítése

A kisebbségek társadalmi integrációja a kibővített Európai Unió egyik legfontosabb törekvése. Vonatkozik ez a magyarországi romákra is. Mindenfajta erőfeszítés központi kérdése a tanuláshoz és a munkához való hozzáférés biztosítása, mert csak a szakképzési- és munkavállalási esélyek növelésével lehet az életminőséget tartósan javítani. Az Európai Foglalkoztatási Stratégia végül is ezért tekinti központi ügynek a társadalmi kirekesztődés elleni küzdelmet

Az élet- és munkaperspektívák javítása nem érhető el egy-egy eseti kezdeményezéssel. Olyan differenciált koncepciókra van szükség, amelyek figyelembe veszik a romák hagyományait, a család kiemelt szerepét és a sajátos életkörülményeket. Ehhez hozzátartozik még az is, hogy a többségi lakosság még mindig meglevő előítéleteivel szemben – az arra alkalmas eszközökkel – felvegyük a küzdelmet.

Ezt szolgálja a határon átnyúló együttműködés is. Abban a munkában, hogy hogyan lehet a nyugat-magyarországi romák integrációját elősegíteni, illetve abban a kölcsönös tanulási folyamatban, hogy hogyan lehet a kisebbségeket érintő hátrányokat sikeresen felszámolni, a többéves INTERREG IIIA program keretében megvalósuló „Osztrák-Magyar Szakértői Akadémia” támogatta a „Roma Központ”, mint vezérprojekt munkáját. A jelen publikációnak az a célja, hogy bemutassa e projekt koncepcióját, tevékenységeit és eredményeit.

Prinzipien des Roma Zentrums

Leitprinzipien des Roma Zentrums sind:

- Das Roma Zentrum erfüllt eine integrative Aufgabe. Durch das Zurückgreifen auf vorhandene Unterstützungsaktivitäten und -strukturen und die Zusammenarbeit mit Partnerorganisationen im Sinne eines kontinuierlichen Dialogs und der gemeinsamen Verantwortung will das Roma Zentrum zu einer erhöhten Effektivität der Maßnahmen für die Roma beitragen. Damit werden Doppelgleisigkeiten und zu lange Aufbauphasen vermieden.
- Die Gründung eines regionalen Integrationspaktes sollte vor allem zur Entwicklung der Humanressourcen beitragen, d. h. der Integration und Reintegration der Roma. Im Sinne des gemeinsamen Handelns spricht das Roma Zentrum alle maßgeblichen Institutionen der Region Zala an, insbesondere die BürgermeisterInnen und GemeinderätInnen, die Roma-Selbstverwaltungen und Non-Profit-Organisationen, das Arbeitsamt für das Komitat Zala und seine Dienststelle in Nagykanizsa, das regionale Ausbildungszentrum, die Grund- und Mittelschulen der Region sowie die karitativen und sozialen Einrichtungen.
- Mit seinen Aktivitäten leistet das Roma Zentrum einen Beitrag zur Erhöhung des Bildungs- und Qualifikationsniveaus, zur Verbesserung der Beschäftigungs- und Wohnsituation und kann auch zur Förderung der medizinischen und hygienischen Versorgung der Roma beitragen.
- Im Bereich der arbeitsmarktpolitischen Beratung werden durch Informations-, Motivations- und Orientierungsmaßnahmen die Zugangschancen zu den bestehenden Beschäftigungs- und Qualifizierungsangeboten erhöht und die Fähigkeiten zur Eigeninitiative gefördert.
- Ein besonderer Schwerpunkt des Roma Zentrums liegt auf der schulischen Betreuung und damit der Verbesserung der Bildungschancen von Kindern aus Roma Familien. Damit werden die Voraussetzungen für die Verbesserung der zukünftigen Berufs- und Erwerbschancen junger Roma geschaffen.
- Gesellschaftliche Integration hat auch starke kulturelle Anteile. Durch spezifische Veranstaltungen soll mehr Verständnis für die Kultur, Geschichte und Lebensformen der Roma und eine lokale Verankerung erreicht werden.

A Roma Központ alapelvei

A Roma Központ alapelvei az alábbiak:

- A Roma Központ olyan integratív szerepet tölt be, amely a meglévő támogatási rendszerek feltárásával és felhasználásával, a partnerszervezetekkel kialakított folyamatos párbeszéd és a közös felelősségvállalás jegyében erősíteni kívánja a romákat érintő intézkedések hatékonyságát. Ezáltal kiküszöbölhető a párhuzamosságok és lerövidülhetnek a projekt-előkészítési szakaszok.
- A regionális integrációs paktum létrehozásának szándéka elsősorban az emberi erőforrás fejlesztését, a romák munkaerő-piaci integrációját és reintegrációját szolgálja. Ezen együttgondolkodásban és munkában a Roma Központ számít a zalai régió minden mérvadó intézményére. Különösen a polgármesterekre, a települési képviselőkre, a cigány kisebbségi önkormányzatokra, a civil szervezetekre, a Zala Megyei Munkaügyi Központra és annak nagykanizsai kirendeltségére, a Regionális Munkaerő-fejlesztő Központra, valamint a térség általános és középiskoláira, a szociális és karitatív szervezetekre, intézményekre.
- A Roma Központ tevékenységeivel hozzájárul a romák általános- és szakképzettségi szintjének növeléséhez, foglalkoztatási- és lakáshelyzetük javításához, valamint hozzájárulhat jobb egészségügyi és higiénias ellátásuk elősegítéséhez.
- A munkaerőpiaci tanácsadások információs-, motivációs- és orientációs szolgáltatásokat jelentenek annak érdekében, hogy az aktuális képzési- és foglalkoztatási programokban minél többen részt vehessenek, és kibontakozhassanak azok a képességek, amelyek a saját kezdeményezésekhez szükségesek.
- A Roma Központ különösen fontos prioritását jelenti az iskolai tanulás segítése, és ez által a roma családokból származó gyermekek képzési esélyeinek javítása. Ezzel megteremtődik annak előfeltétele, hogy javuljanak a fiatal romák jövőbeni szakmai- és elhelyezkedési esélyei.
- A társadalmi integrációnak erős kulturális összetevői is vannak. Ezt szolgálták azok a rendezvények, amelyek a romák kultúrájának, történelmének, hagyományainak megismertetésével és népszerűsítésével hozzájárultak a helyi közvélemény pozitív irányú formálásához, s az ügy iránti fogékonyság kialakításához.

Projektvorbereitung und Finanzierung

Zielsetzungen, inhaltliche Schwerpunkte und die Anbindungsmöglichkeiten an bestehende Aktivitäten wurden in einer zehnmonatigen Projektvorbereitung erarbeitet. Damit war eine Abstimmung der Angebote des Roma Zentrums mit dem Unterstützungsbedarf der Roma in der Region gewährleistet. Zugleich wurde auch die organisatorische, räumliche und technische Infrastruktur aufgebaut.

Diese Projektvorbereitung wurde aus Sondermitteln des österreichischen Bundesministeriums für Wirtschaft und Arbeit sowie zu einem Drittel vom Komitatsarbeitsamt Zala finanziert. Die inhaltliche Betreuung erfolgte einerseits im Rahmen der Österreichisch-Ungarischen ExpertInnenakademie, deren Träger das Wiener Institut L&R Sozialforschung ist. Andererseits spielte dabei auch das Komitatsarbeitsamt und seine Dienststelle eine bedeutende Rolle, besonders in der Initiative der Gestaltung der Partnerschaft. Der personelle und infrastrukturelle Hintergrund wurde von der Stadt Nagykanizsa und von der Roma Minderheiten-selbstverwaltung gewährleistet.

Szereplők, projektszervezet, finanszírozás

A célkitűzéseket, tartalmi prioritásokat és a már meglévő tevékenységekhez való kapcsolódási lehetőségeket 10 hónapos projekt-előkészítés során dolgozták ki. Ez által biztosítani lehetett, hogy a Roma Központ szolgáltatási kínálata megfeleljen a régió romáinak támogatási szükségleteinek. Ezzel egyidejűleg kiépült a szervezeti-, tárgyi- és technikai infrastruktúra.

A projekt-előkészítést az Osztrák Szövetségi Gazdasági és Munkaügyi Minisztérium elkülönített pénzeszközeiből, illetve egyharmad arányban a Zala Megyei Munkaügyi Központ finanszírozta. A szakmai támogatás egyrészt az Osztrák-Magyar Szakértői Akadémia keretében - a bécsi székhelyű L&R Szociális Kutató Intézet -, mint projektgazda közreműködésével történt, másrészt jelentős szerepet vállalt ebben ugyancsak a Zala Megyei Munkaügyi Központ, külön kiemelve a partnerség kialakításában vállalt kezdeményezését. A személyi és infrastrukturális háttérrel pedig a Nagykanizsa Megyei Jogú Város önkormányzata és a Cigány Kisebbségi Önkormányzat biztosította.

Laufende Aktivitäten

Lernbetreuung

In den Genuss der Lernbetreuung kommen im Durchschnitt 60 Jugendliche. Des Weiteren wird für 10 bis 15 Jugendliche eine Begabtenförderung angeboten. Diese Förderungsaktivitäten finden am Wochenende in Form eines Internats mit Verpflegung statt. Alle betreuten Jugendlichen konnten das Schuljahr 2003/2004 mit Erfolg abschließen. Die Lernbetreuung wird aus verschiedenen nationalen Quellen, wie etwa Ausschreibungen diverser Ministerien, finanziert.

Abendschule

Im „Bogdán János“ Roma Minderheiten-Gemeinschaftshaus in Nagykanizsa wird auf Initiative des Roma Zentrums eine Abendschule mit Maturaabschluss für durchschnittlich 30 Personen angeboten. Damit wird den Roma Jugendlichen die Möglichkeit zu einer weiter führenden Schulausbildung angeboten, allerdings in gewohnter Umgebung. Wie auch die Lernbetreuung wird die Abendschule aus verschiedenen nationalen Quellen, beispielsweise durch Ausschreibungen diverser Ministerien, finanziert.

Beschäftigung und Qualifizierung für langzeitarbeitslose Roma

Die Beschäftigungsprogramme werden gemeinsam mit den Gemeinden der Region umgesetzt. Ein Projekt des Europäischen Sozialfonds (ESF) bietet für 50 langzeitarbeitslose Roma nicht nur eine befristete Beschäftigung, sondern auch berufliche Qualifizierungsmöglichkeiten in mehreren Bauberufen (Anlehre und Vertiefung) sowie in der Sozialarbeit. Zudem wird Unterstützung bei der Arbeitssuche bzw. bei der Gründung eines eigenen Unternehmens gewährt. Das Projekt ist Teil des Programmes „Kampf gegen Ausgrenzung“ und wird über nationale Mittel und den ESF finanziert.

A Roma Központban folyó tevékenységek

A tanulás segítése

A tanulás segítésének hasznélvezője átlagosan 60 fiatal. További 10-15 fiatal részére a tehetséggondozás lehetősége áll rendelkezésre. Ezekre a segítő tevékenységekre ún. hétféle kollégium keretében kerül sor, ahol a fiatalok étkezési ellátásban is részesülnek. Valamennyi résztvevő fiatal a 2003/2004-es tanévet eredményesen fejezte be. Az alprojekt finanszírozása több forrásból, pályázati támogatással történik.

Érettségit adó felnőttképzés

A nagykanizsai Bogdán János Cigány Kisebbségi Közösségi Házban - a Roma Központ kezdeményezésére - érettségire felkészítő felnőttképzés működik, átlagosan 30 személyrészvételével. Ezzel a roma-fiatalok számára a továbbtanulást elősegítő képzési lehetőség nyílik meg, éspedig a megszokott környezetben. Az érettségit adó felnőttképzés működési költségeit szintén különböző forrásokból, az aktuális pályázati lehetőségekből kell előteremteni.

Foglalkoztatás és képzés tartós munkanélküli romák részére

A foglalkoztatási programok konzorciumi együttműködésben valósulnak meg a térség önkormányzataival. Az ESZA pályázati projektprogram 50 tartósan roma részére nem csupán meghatározott időtartamú foglalkoztatást kínál fel, hanem szakképzési lehetőséget is több építőipari, illetve szociális szakmában (betanítás, ill. a szakma begyakorlása). Emellett segítséget kapnak a munkahelykereséshez, illetve saját vállalkozás megteremtéséhez. A projekt része a „Kirekesztődés elleni küzdelem” programnak, finanszírozása nemzeti és ESZA eszközökből történik.

Gemeinnütziges Arbeitsprogramm

Im Rahmen dieses Programms werden 20 arbeitslose Roma im Bereich der Landschaftspflege beschäftigt. Partner und Auftraggeber sind die regionalen Gemeinden. Die Finanzierung erfolgt über nationale Mittel des Beirats für gemeinnützige Arbeit.

Förderung des Zugangs zum ersten Arbeitsmarkt

Der Zugang zum ersten Arbeitsmarkt wird häufig durch Mobilitätsprobleme behindert. Ein Kooperationspartner des Roma Zentrums, das regionale MentorInnennetzwerk für Süd-Zala, ermöglichte durch die Organisation eines regelmäßig verkehrenden Zubringerbusses die Einstellung von 150 Roma bei mehreren Großunternehmen.

Arbeitsmarktpolitische und soziale Beratung

Im Abstand von zwei Wochen organisiert das Roma Zentrum Beratungsveranstaltungen, bei denen VertreterInnen unterschiedlicher Behörden anwesend sind. Die vielschichtigen Dimensionen einer individuellen Problemsituation (Beschäftigung, Familie, Konflikte etc.) können daher direkt und koordiniert bearbeitet werden. Darüber hinaus ist das „Bogdán János“ Roma Minderheiten-Gemeinschaftshaus in Nagykanizsa ganztägig für Ratsuchende geöffnet.

Aus- und Weiterbildung von Roma FunktionärInnen

Die Aus- und Weiterbildung von FunktionärInnen der Roma Selbstverwaltung ermöglicht es, diese zu einer effektiveren und gezielteren Vertretung der Interessen ihrer Minderheit zu befähigen, insbesondere auch in Bezug auf die Schaffung neuer Erwerbs- und Bildungsperspektiven. Diese vom Roma Zentrum unterstützte Maßnahme umfasst eine Supervisionsausbildung, ein Training im Bereich der Öffentlichkeitsarbeit und eine Mediationsausbildung. An diesen Qualifizierungsmaßnahmen nahmen bisher insgesamt 24 Roma FunktionärInnen teil. Die Finanzierung dieser Maßnahmen erfolgt über das Programm PHARE.

Közmunkaprogram

A programban 20 tartósan munkanélküli romát foglalkoztatnak tájgondozással kapcsolatos tevékenységek keretében. Partnerek és megbízók a térség önkormányzatai. A programot nemzeti eszközökből a Közmunkatanács finanszírozza.

Az elsődleges munkaerőpiacra jutás elősegítése

Az elsődleges munkaerőpiacra való jutást gyakran mobilitási problémák akadályozzák. A Roma Központ együttműködő partnere: a Dél-Zalai Mentorhálózat - rendszeresen közlekedő munkásszállító autóbusz megszervezésével – 150 roma elhelyezkedését tette lehetővé több nagyvállalatnál.

Munkaerőpiac-politikai és szociális tanácsadás

Kéthetes időközökben szervez a Roma Központ tanácsadói rendezvényeket, amelyeken különböző hivatalos szervek képviselői jelennek meg. Az egyéni problémahelyzetek (foglalkoztatás, család, konfliktusok, stb.) sokfélesége így közvetlenül és koordináltan dolgozható fel. Ezen kívül a nagykanizsai Bogdán János Cigány Kisebbségi Közösségi Ház a tanácsot keresők részére egész nap nyitva áll.

Roma tisztségviselők képzése és továbbképzése

A cigány önkormányzat képviselőinek képzése és továbbképzése lehetővé teszi, hogy hatékonyabban és céltudatosabban képviseljék kisebbségük érdekeit, különös tekintettel új munkahelyi- és képzési perspektívák kialakítására. Ez a program, amelyet a Roma Központ is támogat, szupervíziós képzést foglal magában, illetve a nyilvánossági munkára felkészítő tréninget, továbbá mediátori képzést. A képzési programokon eddig összesen 24 roma tisztségviselő vett részt. Ezen intézkedések finanszírozása PHARE program keretében történik.

Internet-Teehaus

Dieses Angebot wird vor allem von Jugendlichen und jungen Erwachsenen genutzt, die keinen eigenen Zugang zum Internet haben. So findet diese moderne Kommunikationstechnologie zunehmend auch Eingang in die Lebenswelt der Roma.

Regionale Non-Profit-Organisationen können mittels dieser Gelegenheit nationale oder internationale Ausschreibungen recherchieren und sich in der europäischen Förderlandschaft orientieren. Außerdem wird im Internet-Teehaus das „Roma Web“ als internationale Informations-, Diskussions- und Koordinationsplattform betrieben.

Rechtsschutzbüro

Das Büro für Rechtsschutz in Nagykanizsa unterstützt und organisiert die Vernetzung von Antidiskriminierungsprojekten, informiert über Finanzierungsmöglichkeiten von Aktivitäten in diesem Bereich und bietet zugleich Rechtsschutzberatung im eigentlich Sinn an. Es werden regelmäßige Informationstage abgehalten. Zudem wurde eine Zweigstelle in der Stadt Zalakomár eingerichtet. Das Programm wird durch das Ministerium für Soziales, Familie, Jugend und Chancengleichheit sowie das Justizministerium finanziert.

Öffentlichkeitsarbeit und Kulturaktivitäten

Konferenzen und Round Table Gespräche dienen zur Information sowie zur Vernetzung. Diese Aktivitäten bieten die Möglichkeit, aktiv auf die Situation und den Unterstützungsbedarf der Roma Minderheit hinzuweisen, aber auch die Leistungen ihrer Interessensvertretungen zu präsentieren und neue Ideen und Formen der Zusammenarbeit zu schaffen. Das Roma Zentrum nimmt regelmäßig an den Veranstaltungen der Non-Profit-Organisationen, der Gemeinden sowie an Programmen der Konsortiumsmitglieder und anderer Roma-Organisationen teil. In einer Website (www.romaweb.hu) wird landesweit über Themen und Veranstaltungen der Roma informiert. Auch eine monatliche Zeitschrift wurde angestrebt, jedoch scheiterte dieses Vorhaben nach zwei Exemplaren an der Finanzierung. Nunmehr tragen die lokalen und regionalen Medien zur Präsenz der Roma Minderheit in der Öffentlichkeit bei. Im kulturellen Bereich werden Freizeitprogramme zur Pflege der Roma Kultur und eine Reihe von entsprechenden Einzelveranstaltungen organisiert.

Internetes teaház

Ezt a szolgáltatást főképp olyan fiatalok és fiatal felnőttek veszik igénybe, akik nem rendelkeznek Internet hozzáféréssel. Ez által a modern kommunikációs technológia is egyre inkább bevonul a romák mindennapjaiba.

Ezt a lehetőséget kihasználva regionális civilszervezetek kutathatnak nemzeti és nemzetközi pályázati kiírások iránt, és megtanulnak eligazodni az európai támogatási rendszerekben. Ezen kívül az Internetes teaház működteti a Roma Web honlapot, mint nemzetközi információs-, vita- és koordinációs platformot.

Jogvédő Iroda

A nagykanizsai jogvédő iroda segíti és szervezi az antidiszkriminációs projektek hálózatának létrehozását, informál az ilyen tevékenységek finanszírozási lehetőségeiről, és jogi tanácsadást nyújt a szó eredeti értelmében. Rendszeresen tartanak információs napokat. Továbbá Zalakomár községben létrehoztak egy alirodát. A programot az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, illetve az Igazságügyi Minisztérium finanszírozza.

Nyilvánossági munka és kulturális tevékenységek

A társadalmi kapcsolatok építését szolgálják a konferenciák, kerekasztal beszélgetések, amely tevékenységek alkalmat teremtenek arra, hogy aktívan megvitassák a romák helyzetét, támogatási szükségleteiket, de arra is, hogy bemutassák az érdekképviseltek eddigi eredményeit, hogy új gondolatok és együttműködési formák szülessenek. Rendszeresen részt vesznek a civil szervezetek, önkormányzatok, továbbá a konzorciumi tagok és más roma szervezetek programjain. A (www.romaweb.hu) weblapon országosan informálódni lehet a romákat érintő témákról és rendezvényekről. Próbálkozás történt egy havonta megjelenő folyóirat kiadására is, ez azonban két szám megjelenése után finanszírozás híján megghiúsult. De a helyi és megyei média is hozzájárul ahhoz, hogy a romák méltóan legyenek bemutatva a közvéleményben. A roma hagyományok ápolása céljából kulturális területen szabadidős programokat szerveznek, valamint egyéb rendezvények egész sorát.

Zukünftige Herausforderungen – die Innovationsagentur

Das Modellprojekt Roma Zentrum hat sich eine kontinuierliche Weiterentwicklung zum Ziel gesetzt, um auch in Zukunft als Best-Practice-Modell erfolgreich bleiben zu können. Dies wird durch die Einrichtung einer Innovationsagentur als eigenes Projektmodul garantiert, wobei folgende Aktivitäten die Arbeitsschwerpunkte bilden:

- Absicherung und Professionalisierung der laufenden Projekte (finanziell, personell und inhaltlich),
- Vernetzung bestehender Projekte auf nationaler Ebene und auf Ebene der EU, mit dem Ziel langfristige Partnerschaften aufzubauen,
- Identifizierung neuer Bedarfsbereiche und Vorbereitung sowie Konzipierung innovativer Modelle und Projekte,
- Öffentlichkeitsarbeit und Sensibilisierung möglicher Fördergeber und des politischen Umfelds,
- Dokumentation der Erfolge.

Das Roma Zentrum hat sich äußerst erfolgreich entwickelt. In Zukunft geht es darum, wie lokale, nationale und EU-Mittel zur nachhaltigen Finanzierung des Roma Zentrums gewonnen werden können.

Die Österreichisch-Ungarische ExpertInnenakademie ist ein grenzüberschreitendes Diskussionsforum im Bereich der Arbeitsmarkt- und Beschäftigungspolitik. Die Finanzierung dieses mittlerweile seit rund 4 Jahren arbeitenden Programmes erfolgt aus den Mitteln des Interreg Programmes IIIA und aus Mitteln des Bundesministeriums für Wirtschaft und Arbeit. Das Roma Zentrum wird auch weiterhin von der Österreichisch-Ungarischen ExpertInnenakademie insbesondere durch die Veranstaltung von Entwicklungs-, Reflexions- und Vernetzungsseminaren sowie durch begleitende Beratung unterstützt.

Jövőbeni kihívások - az Innovációs Ügynökség

A Roma Központ, mint modellprojekt a folyamatos továbbfejlődést tűzte ki célul, hogy a jövőben is sikeresen megmaradhasson a jó gyakorlatok modelljének (Good-Practice-Modell). Ezt biztosítja az Innovációs Ügynökség saját projektmodulként való létrehozása, amelynek prioritásait az alábbi tevékenységek jelentik:

- A meglévő projektek stabilizálása és professzionálissá tétele (pénzügyileg, személyileg és tartalmilag),
- A meglévő projektek hálózatának létrehozása nemzeti és EU szinten azzal a céllal, hogy tartós partnerségek alakuljanak ki,
- Az új szükségletek pontosítása, innovatív modellek és projektek kidolgozása, valamint koncepciók készítése,
- Nyilvánossági munka, továbbá a lehetséges támogatók és a politikai környezet fogékonyra tétele az ügy iránt,
- A sikerek dokumentálása.

A Roma Központ kétségtelenül sokat fejlődött. A jövőben arra kell törekedni, hogy a helyi és országos, valamint EU források biztosítsák a folyamatos működés feltételeit.

Az Osztrák-Magyar Szakértői Akadémia határon átnyúló munkaerőpiaci- és foglalkoztatáspolitikai vitafórum. Az immáron pontosan 4 éve működő program finanszírozása az INTERREG IIIA program és Ausztria Szövetségi Gazdasági és Munkaügyi Minisztériumának eszközeiből történik. Az Osztrák-Magyar Szakértői Akadémia továbbra is segíti a Roma Központ munkáját, különös tekintettel a fejlesztő-, értékelő- és hálózati szemináriumok megrendezésével, továbbá a tevékenységeket kísérő tanácsadással.

Kontaktmöglichkeiten

Roma-Zentrum Nagykanizsa

Ansprechperson: Andrea Tóth
Adresse: 8800 Nagykanizsa, Teleki u. 14
Telefon: +36/93/516-770
E-Mail: ckonagykanizsa@chello.hu

Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit

Ansprechperson: Christa Giffinger
Adresse: Stubenring 1, A-1010 Wien
Telefon: +43/1/711 00-2299
E-Mail: christa.giffinger@bmwa.gv.at
Homepage: www.bmwa.gv.at

Österreichisch-Ungarische ExpertInnenakademie

Ansprechpersonen: Walter Reiter, Barbara Willsberger
Adresse: Liniengasse 2a/1, A-1060 Wien
Telefon: +43/1/595 40 40-0
E-Mail: willsberger@lrsocialresearch.at
Homepage: www.expak.at

Arbeitsamt des Komitates Zala

Ansprechperson: József Pálffy
Adresse: H-8900 Zalaegerszeg, Mártírok útja 42-44
Telefon: +36/92/509 887
E-Mail: palfyj@lab.hu
Homepage: www.afsz.hu

Kapcsolattartási Lehetőségek

Roma Központ Nagykanizsa

Kontaktszemély: Tóth Andrea
Cím: 8800 Nagykanizsa, Teleki u. 14.
Telefon: +36/93/516-770
E-mail: ckonagykanizsa@chello.hu

Szövetségi Gazdasági és Munkaügyi Minisztérium

Kontaktszemély: Giffinger Christa
Cím: Stubenring 1, A-1010 Wien
Telefon: +43/1/711 00-2299
E-mail: christa.giffinger@bmwa.gv.at
Homepage: www.bmwa.gv.at

Osztrák-Magyar Szakértői Akadémia

Kontaktszemélyek: Reiter Walter, Willsberger Barbara
Cím: Liniengasse 2a/1, A-1060 Wien
Telefon: +43/1/595 40 40-0
E-mail: willsberger@lrsocialresearch.at
Homepage: www.expak.at

Zala Megyei Munkaügyi Központ

Kontaktszemély: Pálfy József
Cím: H-8900 Zalaegerszeg, Mártírok útja 42-44
Telefon: +36/92/509 887
E-mail: palfyj@lab.hu
Homepage: www.afsz.hu

